

Taloustohtori kertoo nyt myös hyvien ja heikkojen ryhmien tulokset

Arto Latukka, MTT

MTT Taloustohtorin maatilatalous-verkkopalvelussa voi tuttuun tapaan tehdä tuotantosuuntien välisiä vertailuja. Uutta on mahdollisuus tarkastella luotettavasti eri tilaryhmien sisäisiä tulostuloksia.

MTT Taloustutkimus tekee kannattavuuskirjanpitoaineiston perusteella vuosittain eri tuotantosuuntia, alueita ja tilakokoluokkia edustavien maatilojen keskiarvolaskelmat. Näitä tulos-, tase- ja tunnuslukuraportteja, tuotto- ja kustannuserittelyjä sekä maksuvalmiuslaskelmia voi tarkastella MTT:n Taloustohtori-verkkopalvelussa. Tarjolla on tuhansia erilaisia tulosteita suomeksi ja ruotsiksi.

Neljännestarkastelut syyllistävät yrittäjiä

Tarkasteltaessa erikseen kannattavuudeltaan parhaiden tilojen ryhmää, joidenkin tilojen poikkeuksellisetkin onnistumiset nostavat ryhmän keskimääräisen kannattavuuden niin korkealle, että se laskee väistämättä jo seuraavana vuonna. Vastaavasti kannattavuudeltaan heikoimpien tilojen ryhmässä on epäonnistumisia, joiden korjaannuttua ryhmän keskimääräinen kannattavuus paranee seuraavana vuonna. Todellisuudessa heikoimman ja parhaan ryhmän välillä ei ole lyhytaikaisesti niin suurta kannattavuuseroa kuin yhden vuoden poikkileikkaustarkastelut osoittavat. Tämä käy ilmi kannattavuuskirjanpitotuloksista, joista voidaan seurata samojen tilaryhmien kannattavuuskehitystä vuosittain.

Ongelmaa ei ilmene keskiarvotuloksissa, joissa parhaiden ja heikoimpien yritysten poikkeavat tulokset kumoavat toisiaan. Vuosittaisen parhaan neljänneksen kannattavuustason saavuttaminen ja säilyttäminen on sen sijaan haastavaa. Tähän ryhmään kuuluvat eivät kykene keskimäärin säilyttämään kannattavuustasoaan vuotta pidempään.

Taloustohtorista luotettavat hajonta- ja vertailutiedot

Kannattavuuskirjanpidossa ja Taloustohtori-verkkopalvelun tulostuksissa tavoitteena on tuoda esille pidempiaikaisia kannattavuuseroja. Siksi laskennassa jätetään pois sekä heikot- että hyvät-ryhmän tuloksista äärimmäiset kymmenen prosenttia. Ryhmien keskiarvot lasketaan näitä seuraavien

kahdenkymmenen prosentin tilajoukon perusteella. Näin lasketut keskiarvotulokset osoittavat, kuinka suuria kannattavuuserot ovat pysyväisluonteisesti. Samalla hyvän ryhmän tulokset kuvaavat saavutettavissa olevaa tavoitetta. Kannattavuuskirjanpitoiloiden tulosvertailu- ja ennusteraporteissa tätä ryhmämäärittelyä on käytetty jo vuosia.

Painotusjärjestelmän ansiosta Taloustohtori-verkkopalvelussa esimerkiksi maidontuotannon keskiarvotulokset kuvaavat Suomessa keskimääräisen, 23 lehmää käsittävän maitotilan tuloksia, vaikka kannattavuuskirjanpidon maitotiloilla on keskimäärin 33 lehmää. Painotuksessa pienempien kirjanpitoiloiden tiedot otetaan keskiarvolaskentaan mukaan suuremmalla osuudella, koska pieniä tiloja on Suomessa enemmän. Vastaavasti myös hyvän ja heikon ryhmän tulokset on laskettu painotettuna.

Pienempikin voi olla kannattava

Taloustohtorin maatalous-verkkopalvelussa voi tarkastella yksittäiseen raporttiin valittujen keskiarvoryhmien heikon ja hyvän tilaryhmän tuloksia. Ohessa on esimerkki vuoden 2007 ennakkotuloksista, 19 lehmää (melko suuri) ja 32 lehmää (suuri) käsittävien maitotilojen tunnuslukuraportista. Raportissa on kummankin tilakokoluokan keskiarvotulosten lisäksi myös molempien tilakokoluokkien heikon ja hyvän ryhmän keskiarvotulokset. Tässä ryhmäjako perustuu kannattavuuskertoimeen, mutta luokittelun voi verkkopalvelussa perustaa myös liikevaihtoon, yrittäjätuloon tai esimerkiksi hehtaarimäärään.

Kannattavuuskirjanpito tulokset osoittavat selkeästi, että keskimäärin kannattavuus on sitä parempi mitä suurempi on tilakoko. Eri tilakokoluokkien sisäisiä kannattavuusvaihteluita tarkastelemalla kuitenkin ilmenee, että esimerkiksi 19 lehmän maitotilakokoluokassa hyvän ryhmän kannattavuuskerroin 0,78 on parempi kuin 32 lehmän tilakokoluokan keskimääräinen kannattavuus 0,63. Pienemmässäkin tilakokoluokassa voidaan siis saavuttaa hyvä kannattavuus. Kannattavuuskerroin 0,78 tarkoittaa, että yrittäjä saa työtunnilleen korvausta 78 prosenttia maataloustyöntekijän tuntipalkasta.

Suuremmassa tilakokoluokassa koko ryhmän kannattavuuskerroin ja hyvän ryhmän kannattavuuskerroin ovat parempia kuin pienemmässä tilakokoluokassa. Kuitenkin molemmassa tilakokoluokassa heikon ryhmän kannattavuuskertoimet ovat samalla tasolla. Syynä tähän voivat olla yritysten elinkaaren eri vaiheet. Suuremmassa tilakokoluokassa esimerkiksi hiljattain investoineilla tiloilla korkeat poistot ja korkokustannukset heikentävät heikon ryhmän kannattavuuden samalle tasolle kuin pienemmässä tilakokoluokassa. Syitä tuloksiin voi tarkastella Taloustohtorin tuotto- ja kustannuserittelyraporteista.

Lisätietoja: arto.latukka@mtt.fi
 puh. (09) 5608 6220

Taloustohtori-palvelu: www.mtt.fi/taloustohtori

Tunnusluvut	2007 (ennuste)					
	Lypsykarja					
	suuri			melko suuri		
	hyvät	keskiarvo	heikot	hyvät	keskiarvo	heikot
	0,97	0,63	0,30	0,78	0,48	0,31
Peltoala	62	62	57	35	39	38
Lehmämäärä	32	32	31	20	19	18
Yrittäjätulo	75 600	48 700	26 600	47 200	30 700	23 800
- Palkkavaatimus	59 100	61 300	72 900	49 600	52 700	66 400
- Korkovaatimus	18 900	16 600	16 000	11 200	11 200	11 000
=Yrittäjänvoitto	-2 350	-29 200	-62 300	-13 600	-33 100	-53 500
Kannattavuuskerroin	0,97	0,63	0,30	0,78	0,48	0,31
Työn tuotto	12,2	7,9	3,8	9,8	6,1	3,9
Pääoman tuotto	4,8	3,1	1,5	3,9	2,4	1,5
Yrittäjätulo	75 600	48 700	26 600	47 200	30 700	23 800
- Korkovaatimus	-18 900	-16 600	-16 000	-11 200	-11 200	-11 000
=Työansio	56 800	32 100	10 600	36 000	19 500	12 800
Työtunnit	4 690	4 870	5 780	3 940	4 180	5 270
=Työtuntiansio	12,1	6,6	1,8	9,1	4,7	2,4
Oma pääoma	389 900	346 500	338 100	233 500	233 000	227 500
Koko pääoma yhteensä	451 000	494 200	521 200	273 000	283 200	267 100
= Omavaraisuusaste	86,4	70,1	64,9	85,5	82,3	85,2
Korvaus koko pääomalle	19 000	-6 330	-37 500	-720	-19 700	-40 500
Pääoma tilikautena	437 900	472 000	497 000	267 900	272 900	259 700
=Kokopääoman tuotto-%	4,3	-1,3	-7,5	-0,3	-7,2	-15,6